

նմանէին քան զինուորի: Մինչ նատալի մէջ Բիուլլըր դեռ ցայսօր անգործունեայ վիճակի մէջ է՝ Ռորերտու Օրանսի մէջ սկսուա կամաց կամաց յառաջանալ եւ աննշան մէկ երկու ծակատներէ ետքը՝ որոնցմէ ետքը Բուրերը միշտ կը նահանջէին Օրանսի մայրաքաղաքն Բլումֆօնտէյն հաւա, զոր եւ զրաւեց գրեթէ առանց պատերազմի: Այս պարտութեանց լրերը ստիպեցին դեռ Կէպլէնդի մէջ ցիրուցան կոտող Բուրերն յետս նահանջելու, ստոնց զօրավարն Օլիվիէ գիրենք հաւաքելով եւ միացնելով Գրոնսի պաշարմանէն յառաջ այս վերջնոյս քովէն քաժնուող մարտիկները՝ շուրջ 8000—10.000 հոգի սկսաւ դէպ ի հիւսիս քալել: Ռորերտու ջանաց Օլիվիէի նահանջի գիծը կտրել եւ զինքը պաշարել իսկ, սակայն Փրէնշ, որ առ այս վախճան առաքուած էր չկրցաւ նպատակին հասնիլ եւ ամօթահար ետ դարձաւ՝ առանց իսկ թշնամւոյն հանդիպած ըլլալու: Իբր մէկ ու կէս շաբթի է վեր Ռորերտու ալ ուրիշ շարժում էրեն, այլ իր ուժերը կը հաւաքէ ի Բլումֆօնտէյն, զոր իւր պատերազմական գործունէութեան (opération) կենդրոն կ'ուզէ ընել: Բուրերն իրենց ուժերը կը հաւաքեն ի Վինցուրգ, Բլումֆօնտէյնի հիւսիսային կողմն, որ իւր լեռնական դիրքն իրենց պատերազմելու եղանակին շատ նպաստաւոր է: Իրաց այս վիճակին մէջ կ'ուռող հասարակապետութեանց երկու գանդեցներն ալ դիմեցին Անգղիոյ դահլիճին հաշտութիւն ընելու ինդրանօք, հիմաական պայման դնելով հասարակապետութեանց անկախութեան երաշխաւորութիւնը: Անգղիական կառավարութիւնն պատասխախանեց թէ հաշտութիւնը հնարաւոր է միայն կրկին հասարակապետութեանց ամբողջապէս անձնատուր ըլլալովը, որուն վրայ երկու գանդեցներն ալ դիմեցին կարգաւ եւրոպիոյ մծ պետութեանց եւ Միացեալ Նահանգաց դահլիճներուն, որոնք նկատելով միջամտութեան մասին Անգղիոյ հրատարակած քացարձակ ու վճռական փափաքն քաղաքավարութեամբ հրաժարեցան իրենց ծառայելու պատրաստակամութիւնը միշտ կրկնելով իսկ:

Առաւորիա: Անգլո-Տրանսվալ պատերազմին մէջ Բուրերուն աննպաստ դիր-

քէն օգուտ քաղելով Wolff պատգամաւորը՝ Շէֆֆերթերի կուսակիցը՝ իւր սովորական ոճովն կառավարութեան վրայ արձակում մ"ըրաւ, որուն ընդհանրապէս ծանրակշռութիւն չտրուեցաւ: — Բոհմիոյ ածխոյ քովերուն գործաւորաց հակա գործադուլն վերջացաւ այս վերջնոց պարտութեամբն, որոնք ստիպուեցան առաջնաւն պայմաններով դարձեալ գործելու սկսիլ, քանի մը տեղ միայն չնշին առաւելութիւններ ձեռք բերելէ ետեւ: Գործադուլին այս անկուսալի եւ միանգամայն խղճալի ելքը գործաւորաց մեծամասնութիւնն իրենց ռաւակաւարական առաջնորդներուն դէմ դարձուց, որոնցմէ ոմանք իրապէս ալ գործաւորաց դառնութեան համա առին. վասն զի զրգուած էին գործաւորներն որ ձեռք բերուած առաւելութեամբը չգոհանան, այլ մեծամեծներ ալ պահանջեն, ասով ունեցածներնէն ալ գրկուեցան: Այս է խոռվութեան պատճառը: — Ամսոյս 22ին Տրիեստ՝ Միլամարի պալատան մէջ Աւստրիոյ գահաժառանգ իշխանուհին Ստէֆանին ամուսնացաւ հունգարացի կոմսի մի՝ Լոյսլայի հետ: Այս ամուսնութիւնն իւր ըլլող sensationով իսկ հասարակութիւնն յանկարծակիի չքերաւ, վասն զի վերջերս հասարակաց գաղտնիք իբրեւ շատ յաճախ տեղացի եւ օտար լրագրաց մէջ կը խօսուէր այս մասին: Մորգանեան այս ամուսնութեան շնորհիւ իշխանուհին կը մերկանայ իւր աստրիական արքեպիսկոպոստի քովանդակ իրաւունքներէն եւ այսուհետեւ պարզ կոմսուհոյ տիտղոսի պիտի շատանայ, եթէ որ իւր հայրն Բեդզիոյ թագաւորն չկարենայ հաշտեցնել իւր հետը, որ այս ամուսնութեան քացարձակապէս հակառակ էր, որմէ կրնայ «արքայական Բարձրութիւն», տիտղոսն պահելու շնորհն ընդունիլ: Զատկական արձակուրդն օրէնքն առիթ առնելով նախարարապետ Դէօրեթը Խորհրդարանը դարձեալ փակեց. մինչ այս Գաւառական ժողովը՝ կը սկսին իրենց նիստերը գումարել:

Գնքմանիա: Ամսոյս 19ին Բերլինի Գիտութեանց մեմարանն իւր գոյութեան 200 ամեակը տօնեց, այս առթիւ Գերմանիոյ կայսրն հանդիսական ճառ մը խօսեցաւ: — Պատգամաւորաց սենեկին մէջ կառավարութեան՝ գեղեցիկ արուեստից

մասին առաջարկած նոր *Lex Heinse* կոչուած օրէնքը երրորդ ընթերցմանէն յառաջ յարուցուած ընդդիմութեան շնորհիւ օրւան խնդրող կարգէն հանուեցաւ, կրնայ ըստիւ որ մերժուեցաւ, անոր համար որ իւր շատ որոշումներով՝ զնդեցիկ արուեստից զարգացումը շատ կը ծնէր: Այս պատճառաւ բովանդակ Գերմանիոյ մէջ իայց ի մասնատրի Բաւիերայի մէջ մեծամեծ հակացոյցներ ըրին արուեստագէտք: — Գերմանիա Օսմանեան Պետութենէն Պաղատտի երկաթուղոյ գծին արտօնութիւնը ձեռք բերելէն ետեւ կը ձգէի այժմ՝ Գ. Պոլիս-Կոստանպա նոր գերմանական հեռագրական գիծ մի հաստատել: Անգղիական հեռագրական ընկերութիւնը ընականապէս կը բողոքեն իրենց իրաւանց բռնաբարութիւնէն է ըսելով եւ կը ջանան ամենայն կերպով արգելք ըլլալու իրատէի ելլելուն. տեսները ինչ արդիւնք պիտի ունենայ խնդիրն:

Ռուսիա: Խաղաղական ծամբով իւր բաղաբական յաղթանակները կը կատարէ: Անցեալ ամիս այս տեղն հաղորդած էինք որու-պարսկական փոխառութիւնը. այս ամիս Ռուսիա Օսմանեան Պետութեան հետ առանձին դաշնադրութեամբ Օսմանեան պետութեան Ռուսիոյ սահմանին մօտ եղող զաւառաց մէջ երկաթուղի շինելու արտօնութիւնը կը ստանայ, այնպիսի պայմանաւ որ ի դիպուածի որ Օսմ. Պետութիւնն անձամբ երկաթուղիներն շինել ուզէ՝ դրամական յարաբերութիւններն Ռուսիոյ հետ ունենայ միայն եւ ոչ ուրիշ պետութեան մի հետ: Այս դաշնաց կայսերական ստորագրութիւնն որ ցայժմ դեռ չէ տրուած շատ հեռու չէ, եւ այս օրերս կը հրատարակուի:

Փիլիպպինս կղզեաց վրայ պատերազմն միշտ կը շարունակուի Ամերիկացւոց համար անտանելի կերպարանք մ'առնելով, *guerrilla* պատերազմն է այս: Ազուիսալոդ իւր զօրքը ցրցնած է եւ փորրիկ բանակներու բաժնած, որոնք զԱմերիկայիս շատ կը յոգնեցընեն, եւ ասկէ իրենք ամենամեծ օգուտը կը քաղեն. ամառս սկզբները ապստամբ յաշողեցան ամերիկեան ամբողջ վաշտ մը քայքայելու, գերի բռնելով 49 հոգի, որոնց

մէջ պաշտօնականներ, վաշտին հրամանատարը, 100 ձի եւ միծաբանակ պաշար: Ուրիշ ճակատի մի մէջ յաշողած էին արդէն ասոնք Ամերիկեան բանակին հրամանատար մի գգօրավար Լավդէն սպանելու: Կղզեցիք ամենայն կերպով ապրտամբաց կ'օգնեն անկայտնի իսկ, առանց ամերիկեան բանակին ներկայութենէն քաշուելու, որուն տկարութիւնն այնչափ մեծ է որ կ'ըսուի թէ իրենց հրացաններուն զնդակներուն հետադրութիւնն անդին չեն կրնար զսպել:

ԲՈՒՆԵՆԵՐԻ ԹԻՒՆ

ՌԻՍՏՈՒՄՆԵՐՆԵՐ

ՄՐԱՏՆԱԳՐԱՎԱՅ — Նկատողութիւններ Փաւստոսի պատմութեան վերաբերեալ. 97: — Ժողովածոյք առակաց Վարդանայ, Նիւթեր պատմութեան Հայոց միջնդարեան մատենագրութեան ըստ հայագետ Նիկ. Մարի. 101:

ՊԵՏՄԵՆԵՆ — Եղիսաբեթուպոլսոյ Հայոց ազատ վաճառականութեան եւ ուրիշ բաներու Նկատմամբ տրուած այլեւայլ պատժէքներն ու հրամանագրերը. 105: — Գամիրք. 110:

ԳՐԱՎԱՅ — Ազագետոս եւ իւր Յորդորականք առ Յուստինիանոս. 116:

ՌԵՍԵՆՏԵԼԷ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՂԹԻՒՆՔ. 121:

ԱԶԳԱՅԵՐ ԹԵՐԹԵՐԻ ԺԱՂԱՅԹՈՒՆՔ — 1. Եազաչէնիզ եւ հայկական երաժշտութիւնը: — 2. Պարիսի ցուցահանդէսի ժամանակ համաժողովներն եւ հայ բանաստեղծներ: — 3. Եազանեան եւ Բաշինջազեան Պարիսի մէջ: — 4. "Նոր Ենանցիւն" "անուառնականիւն": — 5. Եղբայրական օգնութիւն եւ անոր ինքնորոգ ողբանոցը: — 6. "Եապիւն" — Նոր բուլգարահայ Լրագիր մըն ալ: — 7. "Երկին-երկեան", արագատիպը: — 8. Կովկասի որու-հայկական Նոց Լրագիր մը 124:

ԲԱՂԱՎԱՅԵՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ 126:

ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՂ ԵՒ ՊԵՏԱՄԵՆԱՏՈՒ ԽՄԱՐԱԳԻՐ

Գ. ԲԱՓԱՏԵԼ Գ. ՊԱՐՈՆՅ

ՎԻԵՆԱ, ՄԻԻԹԵՐԵՆԵՆ 899ԲԱՆ